

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
TEMEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
OKULLARDA GÖZLEM DERSİ UYGULAMA YÖNERGESİ

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI NO	KARAR SAYISI
28.12.2023	2023-2024/7	6

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu Yönergenin amacı, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği lisans programlarına kayıtlı öğrencilerin, Okul Öncesi Öğretmenliği mesleğine ilişkin derslerden edindikleri kuramsal bilgileri, çeşitli kurum ve kuruluşlarda uygulamaya dönüştürmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu Yönerge T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Programında öğrenim gören öğrencilerin ve görev yapan öğretim elemanlarının gözlem yapacakları okul ve diğer ilgili kurumlardaki görev ve sorumlulukları ile uygulamalarının değerlendirilmesindeki esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3- (1) Bu Yönerge; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu 14'ncü maddesi ile "İstanbul Kültür Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" ilgili hükümleri gereğince düzenlenmiştir.

Tanımlar

Madde 4- (1) Yönergede geçen;

- Üniversite:** T.C. İstanbul Kültür Üniversitesini,
- Fakülte:** Eğitim Fakültesini,
- Dekan:** T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanını,
- Bölüm başkanı:** Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölüm Başkanını,
- Bakanlık:** Milli Eğitim Bakanlığını,
- Bölüm uygulama koordinatörü:** Fakülte/Enstitü ve uygulama eğitim kurumunun iş birliğinde, bölümün okullarda gözlem ile ilgili yönetim işlerini planlayan ve yürüten öğretim elemanını,
- Okullarda Gözlem:** Öğretmen adaylarına, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim ortamlarını inceleme, ders dışı etkinliklere katılma deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, çocuklarla bireysel, büyük ve küçük gruplar halinde çalışma ve kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanağını veren, onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerini sağlayan fakülte öğretim programında yer alan dersleri,
- Tür:** Aynı derecedeki eğitim kurumlarından farklı eğitim programı uygulayan eğitim kurumlarını,
- Uygulama eğitim kurumu:** Okullarda Gözlem dersinin yürütüldüğü, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ya da özel bağımsız anaokulları ile ilkokullara bağlı ana sınıflarını,
- Uygulama öğretmeni:** Uygulama eğitim kurumunda yöneticiler dışında fiilen derse giren okul öncesi öğretmenleri arasından seçilen, uygulama öğrencisine öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği öğretmenlik uygulaması kapsamında rehberlik edecek öğretmeni,
- Uygulama öğretim elemanı:** Uygulama öğrencisinin Okullarda Gözlem dersini uygulama öğretmeni ile planlayan, uygulama öğrencisinin dersine fiilen katılan ve değerlendiren, Yönergenin ilgili maddelerine göre yürüten ve şu öncelik sırasına göre belirlenen, ilgili öğretmenlik programında lisans eğitimi, lisansüstü eğitim yapmış veya Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) doçentliği olan öğretim elemanlarını; eğitim bilimleri alanında doktora ve/veya Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) doçentliği olan öğretim elemanlarını,
- YÖK:** Yükseköğretim Kurumunu,
- Yükseköğretim kurumu:** Öğretmen yetiştiren üniversite, fakülte, enstitü ve yüksekokullar ile pedagojik formasyon eğitimi sertifikası programı düzenleyen diğer öğretim kurumlarını,
- Yükseköğretim kurumu yönetimi:** Fakülte/Enstitü yönetimini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Dersin Amaçları ve Hedeflenen Kazanımlar

Madde 5- (1) Bu ders öğretmen adayının öğretmenlik formasyonunu edinebilmesi için 1 saat teorik ve 2 saat uygulama olarak yürütülmesi planlanarak düzenlenmiştir.

Madde 6- (1) Okullarda Gözlem dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır;

- Öğretmen adaylarının ileride görev yapacakları okul ve sınıf ortamını daha iyi tanıyarak gerek duyacakları mesleki yeterlikleri oluşturmak.
- Adaylara, çocukların yaş, yetenek, özel ihtiyaçlarına uyarlayabilecekleri çeşitli öğretim teknikleri geliştirmelerinde yardımcı olmak.
- Adayları, etkili bir okul ortamı oluşturulmasına katkıda bulunabilecek anlayış ve tutumlara sahip, iyi birer öğretmen olabilecek hale getirmek.

- d) Uygulama derslerinde okul hayatı ile ilgili gözlemler yapmak ve gözlemler üzerinde düşünmek, öğretmenlik becerilerinde deneyim kazanmak amacına yöneliktir.
- e) Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler onlara, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, çocuklarla bireysel olarak ve küçük gruplar halinde çalışma, sınırlı sorumluluklarla da olsa, kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanakları sağlamalıdır.
- f) Uygulama çalışmaları sırasında belirlenen sayıda etkinlik yapılacak olup bu etkinlikler ile ilgili raporların yer aldığı dosyalar ait oldukları hafta içerisinde ve belirlenen gün ve saatte uygulama öğretim elemanına teslim edilecektir.
- g) Dönem sonunda bu ödevler bir klasörde toplanarak öğrencinin ders notunun belirlenmesinde kullanılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Uygulamanın Yönetilmesi

Madde 7- (1) Okullarda Gözlem dersi haftada bir gün olmak koşuluyla bir dönem sürmekte ve öğretmen adayının okulda yaşamı tanımını ve öğretimi amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler onlara deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, çocukları tanıma fırsatı sağlamaktadır. Okullarda Gözlem dosyasında aşağıdaki maddeler yer almalıdır:

- a) Okulun ve sınıfın fiziki yapısının incelenmesi ve krokilerinin oluşturulması (EK 1)
- b) Öğretmenin Okuldaki Bir Günü Gözlemi (EK 2, EK 3, EK 6 ve günlük gözlem not kağıtları)
- c) Çocukların Okuldaki Bir Günü (EK 4, EK 5 ve günlük gözlem not kağıtları)
- d) Matematik Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- e) Drama Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- f) Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- g) Sanat Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- h) Türkçe Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- i) Oyun ve Hareket Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- j) Müzik Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- k) Fen Etkinliğinin ve Alan Gezilerinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- l) Okullarda Gözlem dersi genel değerlendirme raporu (EK 7)

İşleyiş

Madde 8- (1) Okullarda Gözlem etkinliklerinin planlı ve amacına uygun bir biçimde sürdürülebilmesi için aşağıdaki işlemlerin sırasıyla yapılması öngörülmektedir:

- a) Bölüm uygulama koordinatörü, dönem başlamadan önce Okullarda Gözlem dersini verecek olan öğretim elemanları ile birlikte yukarıda verilen etkinlikleri inceleyerek gerekirse yeni etkinlikler de ekleyerek planlama yapar.
- b) Planda hangi etkinliğin hangi hafta yapılacağı açıkça belirtilir.
- c) Okullarda Gözlem dersinde görev alan öğretim elemanları uygulama öğretmenleri ve sorumluluğundaki öğretmen adaylarına hazırlanan uygulama programını, görev ve sorumluluklarını tanıtır.
- d) Öğretmen adayları tamamladıkları haftalık etkinliklere ilişkin rapor yazarlar. Raporun bir kopyası üniversitede kendilerinden sorumlu uygulama öğretim elemanına verilir.
- e) Fakülte uygulama Öğretim elemanları, Okullarda Gözlem süresince her hafta bir seminer yaparak öğretmen adaylarının o hafta tamamlamış oldukları okul etkinliğine ilişkin gözlem sonuçlarının tartışılmasına olanak sağlar.
- f) Öğrencilerin yazdıkları haftalık raporlara ilişkin dönüt verir ve bu raporların öğrenciler arasında paylaşılmasını sağlar.
- g) Uygulama öğretim elemanı zaman zaman uygulama okuluna giderek okullarda gözlem dersinin amacına uygun bir biçimde sürdürülmesine yardımcı olur.

Not: Okullarda Gözlem çalışma plan örneği EK 3'te verilmiştir.

(2) Okullarda Gözlem dersini planlarken aşağıda verilen etkinliklerden yararlanılmalıdır:

- a) Tanışma- Dönem Planı
- b) Etkinlik 1: Okulun ve sınıfın fiziki yapısının incelenmesi ve krokilerinin oluşturulması (EK 1).
- c) Etkinlik 2: Öğretmenin Okuldaki Bir Günü Gözlemi kapsamında öğretmen ve tüm sınıf dönem boyu gözlemlenecek ve bu gözlemlere ilişkin günlük gözlem not kağıtları dosyada sunulacaktır. Ayrıca EK 2, EK 3 ve EK 6'daki formlar bu gözlemlere dayanılarak doldurulacaktır.
- d) Etkinlik 3: Çocukların Okuldaki Bir Günü Gözlemi kapsamında dönem boyunca gözlemlenecek bir çocuğun seçilmesi, seçilen çocuğun gözlenmesi ve bu doğrultuda elde edilen verilerden EK 4 ve EK 5 doldurulmasını kapsamaktadır.
- e) Etkinlik 4: Öğrenme Merkezlerinin Düzenlenmesi ve Merkezlerde Bulunan Materyallerin İncelenmesi -Değerlendirme
- f) Etkinlik 5: Matematik Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- g) Etkinlik 6: Drama Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- h) Etkinlik 7: Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- i) Etkinlik 8: Sanat Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- j) Etkinlik 9: Türkçe Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- k) Etkinlik 10: Oyun ve Hareket Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- l) Etkinlik 11: Müzik Etkinliğinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- m) Etkinlik 12: Fen Etkinliğinin ve Alan Gezilerinin Gözlenmesi -Değerlendirme
- n) Okullarda Gözlem dersi genel değerlendirme raporu (EK 7)

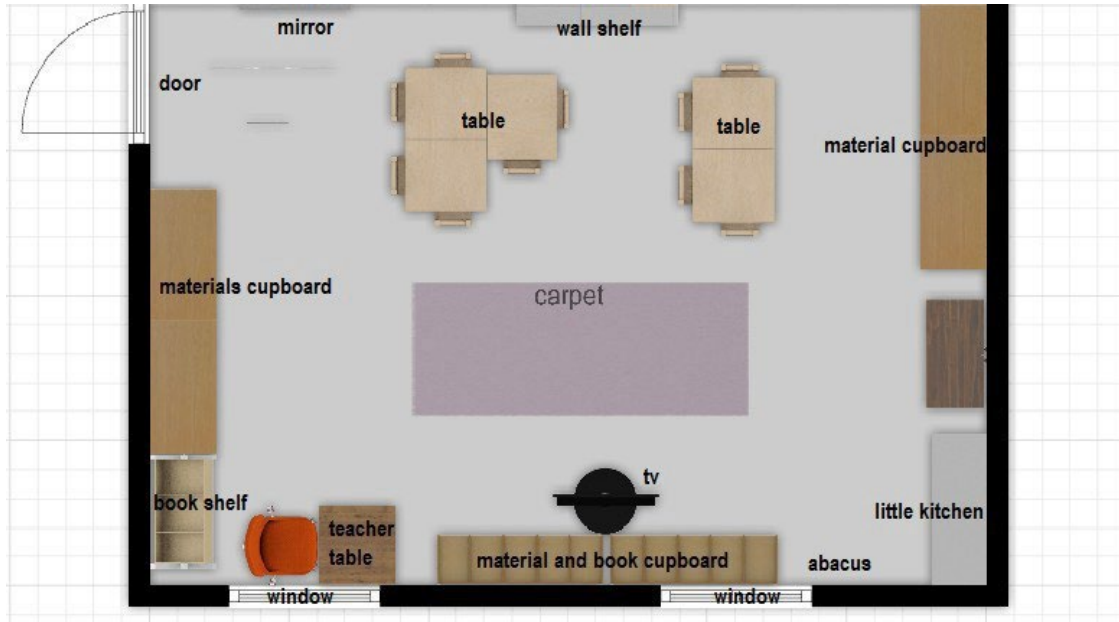
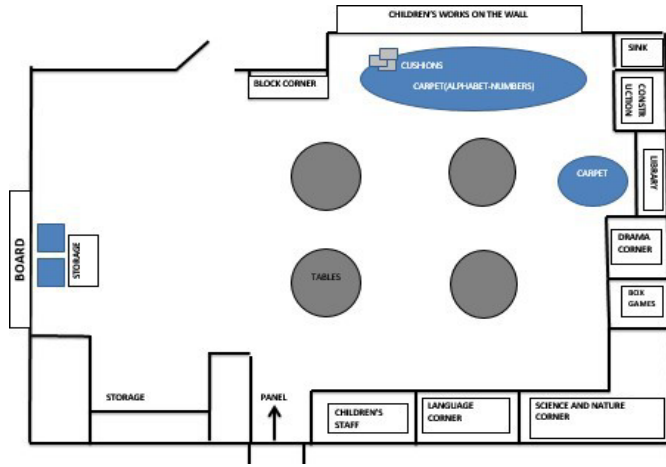
Değerlendirme

Madde 9- (1) Öğretmen adayının izlenmesi ve yetiştirilmesinden sorumlu kişilerin Okullarda Gözlem aşamasındaki başlıca amacı öğretmen adayının başarısını değerlendirmek değil onlara rehberlik etmek ve destek olmaktır. Burada sözü edilen rehberlik ve destek aşağıdaki biçimde gerçekleştirilir:

- a) Okullarda Gözlem dersi sırasında öğretmen adayının etkinliklerini rapor ettiği dosya düzenli biçimde denetlenerek görevlerini yerine getirip getirmediği değerlendirilir.
- b) Okullarda Gözlem dersi için okuldaki çalışmalarını tamamlayan, öğretmen adayının dosyası incelenir ve adayla mesleki gelişimi üzerine görüşülerek kendisine dönütler verilir.
- c) Öğretmen adayının başarı notunu hesaplamada haftalık raporların değerlendirilmesi esas alınır. Ancak öğretmen adayının devam çizelgesi ve uygulama okulundaki etkinlikleri de göz önünde bulundurulur.

EK 1. SINIF KROKİSİ

Örnek Sınıf İçi Haritalar

EK 2. GÖZLEM FORMU 1: ÖĞRETMENİN BİR GÜNÜ

Davranış	Evet	Hayır	Gözlenmedi	Açıklama
Öğretmen etkili sınıf yönetim stratejilerini uygular.				
Öğretmen, çocukları etkinliklere katılmaya teşvik eder.				
Öğretmen çocuklarla bireysel veya grup olarak ilgilenir.				
Öğretmen, çocukların becerilerini geliştirmeye izin verir. (dinleme, anlama ve konuşma)				
Öğretmen, çocukları soru sormaya ve cevaplamaya teşvik eder.				
Öğretmen etkinlik zamanını etkili bir şekilde kullanır.				
Öğretmen etkinliklerde materyal kullanımına dikkate eder.				
Öğretmen, çocukların etkinlik dışı problemleriyle ilgilenir.				
Öğretmen, diğer öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunur.				
Öğretmen okulla ilgili etkinliklere katılır.				
Öğretmen kendini geliştirmeye çalışır.				
Öğretmen meslek standartlarına dikkat eder.				
Öğretmen aile / ebeveynleri ile etkili iletişim kurar.				
Öğretmen okul yönetimiyle uyumludur.				
Öğretmen diğer öğretmenlerle uyumludur.				
Öğretmen kültür ve sanat etkinliklerinin farkındadır.				

EK 3. GÖZLEM FORMU 2: ÖĞRETMEN VE ÇOCUKLARLA İLETİŞİM VE ETKİLEŞİMİ

Tutum	Evet	Hayır	Gözlenmedi	Açıklama
Öğretmenin Tutumları				
Öğretmen, çocuklara isimleriyle hitap eder.				
Öğretmen, çocuklarla göz teması kurar ve onlara gülümser.				
Öğretmen, çocuklarla ve onların günlük yaşamları hakkında konuşur.				
Öğretmen, çocuklara dikkatini verir ve onları dinler.				
Öğretmen, çocuklara eşit konuşma hakkı tanır.				
Öğretmen, her çocuklarla eşit miktarda iletişim kurar.				
Öğretmen, sorunu olan çocuklarla bireysel olarak görüşür.				
Öğretmen, çocukların motivasyonunu artırmak için sözlü ve sözsüz ifadeler kullanır.				
Öğretmen, çocukların birbiriyle olan etkileşimine önem verir.				
Öğretmen, etkinliklere daha az katılan çocuklara eşit fırsatlar yaratır.				
Öğretmen, akran etkileşimi tutumlarını kontrol etmeden desteklediğini gösterir.				
Çocukların Tutumları				
Çocuklar, öğretmenleriyle iletişim kurarlar.				
Çocuklar, soru sorup sorulan soruları cevaplayabilirler.				
Çocuklar öğretmenlerine karşı utangaç davranırlar.				
Çocuklar, öğretmenleriyle çekinmeden iletişim kurarlar.				

Çocuklar öğretmenin yönergelerini anlar.				
Çocuklar, akranlarıyla kolayca iletişim kurarlar.				
Çocuklar, öğretmenleriyle problemleri hakkında kolayca konuşurlar.				

Çocuklar, öğretmenleriyle günlük yaşamları hakkında konuşurlar.				
Çocuklar, öğretmenlerinin yakınında güvende hissederler.				
Çocuklar, öğretmenlerini rol model olarak görürler.				
Çocuklar, öğretmenlerinin motivasyon artırma amaçlı davranışlarından etkilenirler.				
Etkinliklere katılım oranı fark etmeksizin çocuklar sınıfta kendilerini rahatça ifade edebilirler.				

EK 4. GELİŞİM GÖZLEM FORMU

GELİŞİM GÖZLEM FORMU

Sayın Öğretmen

Bu form çocukların aşağıda belirtilen alanlardaki gelişimlerine ilişkin gözlemlerinizi kaydetmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Sizden her çocuğun gelişimsel ilerlemelerini ve desteklenmesi gereken gelişimsel özelliklerini bu forma kaydetmeniz beklenmektedir. Gözlem tarihleri arttıkça formun gözlem satırı çoğaltılarak kullanılmalıdır. Gözlem yapılan gün içinde hangi gelişim alanında kayda değer/kritik bir özellik varsa daha çok o özelliği belirtmeniz yerinde olacaktır. Çocuğa ait özel bir görüş ve öneriniz varsa ilgili bölüme ayrıntılı olarak yazınız.

Okul Adı :

Öğretmenin Adı ve Soyadı :

Çocuğun Adı ve Soyadı :

Çocuğun Doğum Tarihi : ... / ... / 20....

Çocuğun Cinsiyeti :

Gelişim Alanları	Motor Gelişim	Bilişsel Gelişim	Dil Gelişimi	Sosyal ve Duygusal Gelişim	Özbakım Becerileri
Gözlem Tarihi					
... / ... / 20....					
... / ... / 20....					
... / ... / 20....					
... / ... / 20....					
... / ... / 20....					
... / ... / 20....					
... / ... / 20....					
... / ... / 20....					
... / ... / 20....					
Görüş ve Öneriler					

EK 5. GELİŞİM RAPORU

Sayın Öğretmen,

Gelişim raporu çocukların aşağıda belirtilen alanlardaki gelişimlerine ilişkin gözlemlerinizi kaydetmeniz amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor, her dönemin sonunda her çocuk için doldurulacaktır. Raporu oluştururken çocuğun olumlu özelliklerini öne çıkaran ifadelerle başlayınız. Öncelikle çocukların beklenen düzeyde gösterdikleri becerileri, daha sonra geliştirilmesi gereken becerileri yazınız. Bu amaçla çocuklar için doldurduğunuz Gelişim Gözlem Formlarında yer alan bilgilerden yararlanınız. Bu bilgiler doğrultusunda görüş ve önerilerinizi de yazınız.

Okul Adı :

Öğretmenin Adı ve Soyadı :

Rapor Tarihi : ... / ... / 20 ..

Çocuğun Adı ve Soyadı :

Çocuğun Doğum Tarihi : ... / ... / 20. ...

Cinsiyeti :

Okula Başlama Tarihi : ... / ... / 20. ...

Motor Gelişim:

Bilişsel Gelişim:

Dil Gelişimi:

Sosyal ve Duygusal Gelişim:

Özbakım Becerileri:

Görüş ve Öneriler:

EK 6. GÖZLEM FORMU 3: SINIFTA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Davranışsal sorunlar	Evet	Hayır	Gözlenmedi	Açıklamalar
Öğretmenler tarafından karşılaşılan sorunlar				
Çocuklar etkinliklere katılmazlar.				
Çocukların hazırbulunuşlukları istenilen seviyede değildir.				
Çocuklar etkinlikler yerine başka şeylerle ilgilenmektedirler.				
Çocuklar arkadaşlarını öğretmenlerine şikâyet etmektedirler.				
Çocuklar sınıfta birbirleriyle konuşmaktadırlar ve bu onların öğrenme süreçlerini olumsuz olarak etkilemektedir.				
Bazı çocuklar kendilerine, arkadaşlarına veya bazı nesnelere zarar vermektedirler.				
Çocukların olumsuz davranışları etkinlikten etkinliğe değişmektedir.				
Bazı çocuklar etkinliklerle ilgili olmayan şeylerle ilgilenmektedirler.				
Sınıfın fiziksel koşulları sebebiyle karşılaşılan bazı sorunlar vardır.				
Çocuklar tarafından karşılaşılan sorunlar				
Çocuklar etkinlik esnasında aktif olma/derse katılma şansını bulamamaktadırlar.				
Etkinlik süresi öğrenciler için yeterli değildir.				
Öğretmen tüm çocuklarla aynı şekilde ilgilenmemektedir.				
Öğretmen, çocuklara ayrımcılık uygulamaktadır.				
Öğretmen iletişim ve etkileşim anlamında yetersizdir.				

Etkinlikler sınıf seviyesini aşmaktadır.				
--	--	--	--	--

Sınıfın fiziksel koşulları sebebiyle karşılaşılan sorunlar vardır. (ışık, sınıf düzeni, vb.)				
--	--	--	--	--

Sınıf içinde liderlik davranışı veya negatif davranışlar sergileyen birçok çocuk vardır.				
--	--	--	--	--

EK 7. OKULLARDA GÖZLEM DERSİ GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

1. Bu sınıfı, çocukları ve öğretmeni dönem boyunca gözlemlediniz. Bu sınıfın öğretmeni siz olsaydınız, yaşanan sorun-eksiklik ve aksaklıklarla ilgili ne gibi yöntem ve teknikler uygular, ne gibi önemler alırdınız?
2. Okullarda Gözlem dersi, mesleki gelişiminize katkılarını düşünerek, olumlu ve olumsuz deneyimlerinizi yazınız.